

LIN A21, Lingvistik: Fortsättningskurs, 30 högskolepoäng

Studiebeskrivning

Kursen består av följande delkurser, vilka beskrivs nedan:

- Lingvistik: Rösten och talet, 7,5 högskolepoäng
- Lingvistik: Grammatik, 7,5 högskolepoäng
- Lingvistik: Prosodi, 7,5 högskolepoäng
- Lingvistik: Semantik och pragmatik, 7,5 högskolepoäng

Kurserna Rösten och talet och Grammatik läses parallellt på halvfart under första halvan av terminen, medan Prosodi och Semantik och Pragmatik läses parallellt på halvfart under andra halvan av terminen.

Lingvistik: Rösten och talet, 7,5 högskolepoäng

Mål

Efter avslutad delkurs ska den studerande

- kunna beskriva grundläggande samband mellan akustiska och perceptoriska variabler
- kunna redogöra för vokal- och konsonantkategoriers akustiska mönster samt teorier om samband mellan å ena sidan dessa mönster och å andra sidan produktionen och perceptionen
- kunna presentera grundläggande, fonetiskt relevanta fakta om nervsystemets och örats roll vid talkommunikation
- kunna förklara grunderna i psykoakustik och talperceptionsteori
- kunna redogöra för allmänna akustiska elementa, källa-filter-perspektivet på språkljud samt vara orienterad om metoder för att framställa spektra och spektrogram
- ha förmåga att tolka spektrogram
- kunna relatera röstens akustiska egenskaper till talarens kön

Hur målen uppnås

Undervisningen sker främst i form av föreläsningar och diskussioner. Därtill ägnas ganska mycket tid åt spektrogramtydning, där studenterna tränas i att inte bara känna igen ljudtyper, utan även enskilda ljud. Dessutom ingår olika filmer som illustrerar struphuvudets delar och struktur samt dess användning i talproduktion (inversfiltrering för röstanalys). Som undervisningsmaterial används också stenciler som omfattar typiska examinationsfrågor.

Examinationen sker i form av skriftlig tentamen (salskrivning). Bland annat efterfrågas både relevant terminologi och teoretiska redogörelser för röstens användning i språkproduktion. En viktig fråga som alltid finns representerad i examinationen är identifiering genom spektrogramläsning av enskilda språkljud.

Lingvistik: Grammatik, 7,5 högskolepoäng

Studiebeskrivning

Mål

Efter avslutad delkurs ska den studerande

- kunna beskriva hur olika språk löser samma syntaktiska problem på olika sätt
- känna till grunderna i olika grammatiska modeller (såväl generativa som funktionella)

- kunna redogöra för hur olika delar av grammatiken interagerar
- kunna se sitt modersmål i ett typologiskt perspektiv
- kunna, med stöd av lösa språkeempel: klassificera ett språk typologiskt; förutsäga andra egenskaper hos språket; förstå hur språkets grammatik fungerar; samt översätta andra exempel till och från språket.

Hur målen uppnås

Undervisningen sker främst i form av föreläsningar och diskussioner. Varje föreläsning behandlar ett grammatiskt fenomen, som studenterna sedan får behandla och studera i detalj genom de övningar som ges. Utgångspunkten för varje föreläsning är att språk som svenska eller engelska löser ett grammatiskt problem på ett sätt, och då diskuteras det vilka andra tänkbara lösningar som skulle ha kunnat finnas, och huruvida dessa kan uteslutas av andra anledningar. Slutligen behandlas vilka lösningar som faktiskt finns belagda i världens språk, och varför de är vanliga eller ovanliga. Exempel på sådana fenomen är relativisering, frågeordsfrågor, kasusmarkering, ordföljd, verbkongruens, finithet, inbäddning. Detta hjälper studenten att se sitt modersmål i ett perspektiv där det i jämförelse med andra språktyper blir helt exotiskt.

Examinationen sker i form av salskrivning. Den mest centrala uppgiften handlar om data i ett av studenterna hittills inte undersökt språk. Här skall studenterna, på grundval av ett tiotal meningar, bilda sig en tillräckligt bra uppfattning om hur detta språk fungerar för att kunna förutsäga andra egenskaper hos språket, och rentav översätta andra exempel till och från språket i fråga. Andra uppgifter är av mer diskuterande karaktär, och rör centrala frågeställningar som behandlats i kursen.

Lingvistik: Prosodi, 7,5 högskolepoäng

Studiebeskrivning

Mål

Efter avslutad delkurs ska den studerande

- kunna förklara vad prosodi är och vilka dess kommunikativa funktioner är
- uppvisa typologisk kunskap om ordprosodiska drag som kvantitet, betoning, ton
- kunna förklara yttrandeprosodiska egenskaper som accentuering och frasering
- kunna redogöra för diskursprosodi och prosodiska uttryck för emotioner och attityder i tal
- kunna förklara grunderna i prosodisk fonologi
- kunna beskriva prosodiska parametrar relaterade till genus
- kunna göra akustisk-fonetisk analys och beskrivning av prosodi i tal
- kunna lösa grundläggande uppgifter i prosodisk fonologi

Hur målen uppnås

Undervisningen sker i form av lektioner omväxlande med övningar i klassrum och datorsal samt i form av en hemuppgift. De allmänna frågeställningarna som delkursen i prosodi utgår ifrån är vilka funktioner prosodin har och hur prosodin uttrycks fysiskt i talsignalen. Under lektionerna illustreras hur prosodin speglar den språkliga strukturen (fonologi, morfologi, syntax, semantik), hur prosodin uttrycker textuella samband och vilken roll den spelar i samtal. Kursen behandlar talrytm, accentuering och intonation, de prosodiska egenskapernas samverkan med varandra och med talets övriga egenskaper samt den prosodiska strukturens fonologiska

beskrivning. Övningarna inriktas på att göra akustisk-fonetisk analys av prosodi och att lösa uppgifter i prosodisk fonologi.

Examinationen sker i form av både muntlig och skriftlig redovisning. Fullgjorda övningar under kursens gång och en hemuppgift som presenteras i form av en poster ingår i examinationen. Posterpresentationen, som inriktas på ett specifikt tema inom prosodi och som varierar mellan terminer, kan utföras enskilt eller i par. Kursen avslutas med en individuell, skriftlig hemtentamen. I hemskrivningen ska studenterna visa att de kan förklara vad prosodi går ut på, kunna beskriva prosodiska drag relaterade till olika domäner (ord, yttrande, diskurs) och som uttryck för icke-språkliga fenomen (emotioner, attityder, genus) samt kunna redogöra för prosodisk fonologi. För betyget VG på kursen krävs VG på hemtentamen och lägst betyget G på examinerande övningar och hemuppgift (poster).

Lingvistik: Semantik och pragmatik, 7,5 högskolepoäng Studiebeskrivning

Mål

Efter avslutad delkurs ska den studerande:

- kunna redogöra för olika sätt att närma sig språklig betydelse och vara bekant med flera olika typer av betydelseteorier: strukturell-typologisk semantik, logisk semantik, kognitiv semantik och pragmatisk betydelseteori
- kunna definiera grundläggande semantiska och pragmatiska begrepp som referens och denotation, homonymi, polysemi och vaghet, semantiska roller, situationstyper, deixis, implikaturer och talhandlingar
- kunna diskutera centrala partier i klassiska språkvetenskapliga verk
- kunna redogöra för skillnaderna mellan semantik och pragmatik
- kunna utföra analyser av språkligt material med avseende på semantiska och pragmatiska frågor

Hur målen uppnås

Undervisningen sker i form av föreläsningar, övningar och gruppdiskussioner i klassrummet. Övningarna fokuserar dels på grundläggande begrepp som lexikala relationer, semantiska roller, situationstyper och deixis, men också på varje betydelseteori som kursen täcker (t.ex. logisk semantik och kognitiv semantik). Klassrumsövningarna sker parvis eller i större grupper, och de studerande blir härigenom bekanta med olika typer av betydelseteorier och lär sig att **definiera** grundläggande semantiska och pragmatiska begrepp. Övningarna går igenom och diskuteras under ledning av läraren. Genom gruppövningarna lär sig den studerande även att **diskutera** semantiskt relaterade spørsmål. Vissa av övningarna avser analyser av språkligt material med avseende på semantiska och pragmatiska frågor och är en viktig del inför examinationen som innefattar en egen analys av språkligt material. Skillnaden mellan semantik och pragmatik, samt huruvida pragmatik kan behandlas som en egen modul, diskuteras med utgångspunkt i olika teorier.

Examinationen sker genom fyra stycken **inlämningsuppgifter** som lämnas in löpande under kursens gång samt genom ett större **projektarbete** som presenteras **muntligt** och **skriftligt**. Inlämningsuppgifterna täcker semantikens olika fält och följer i mångt och mycket ämnesuppdeleningen enligt Saeed som utgör kurslitteraturen. I projektuppgiften arbetar studenterna i grupp och utför olika studier runt något semantiskt fält, som t.ex. STORLEK och LJUSHET. Resultaten presenteras muntligt i slutet av kursen och därefter skrivs en individuell

rapport där resultat från alla gruppmedlemmarnas delstudier inkluderas. Studenterna får arbeta med autentiskt material och studera semantiska aspekter genom korpusstudier och enkla psykolingvistiska test som t.ex. elicitation- och bedömningstest. Examinationen är också en del av inlärningsprocessen. För betyget VG på kursen krävs VG på den individuella rapporten och lägst betyget G på grupparbetet och inlämningsuppgifterna.

Kompletterande kunskaper

Utöver innehållet i de enskilda delkurserna är kombinationen av dessa tänkt så att studenten skall ha en klar överblick av olika samverkande och sammanvävda delar av språket. Frågeställningar från varje enskild delkurs är därför alltid relevanta för andra delkurser, och ett syfte med hela fortsättningskursen är att studenten skall kunna förstå denna interaktion mellan olika delar av språket.

Observera att smärre ändringar i studiebeskrivningen kan komma att göras före kursstart.